

Jyväskylän
Setlementti

**“Tää tulee sydämestä”
Monikulttuuristen nuorten
vapaaehtoistoiminnan opas
ammattilaisille**

Jyväskylän Setlementti

Setlementtiliiton julkaisuja 1/2020

Tekstit: Anni Niemelä, koordinaattori, Jyväskylän Setlementti

Maia Fandi, aluepäällikkö, itä/Lapsi- ja nuorisotyö, Setlementtiliitto

Ismael Sheikh Musse, mentori/Oma Polku-hanke

Oma Polku-nuoret

Valokuvat: Khaled Yusuf ja Oma Polku-nuorten ryhmä

Graafinen suunnittelu ja taitto: Anita Savolainen

Kirjapaino: Jyväskylän Ammattiopisto Grian tulostus- ja painopalvelut 2020

**“Tää tulee sydämestä”
Monikulttuuristen nuorten
vapaaehtoistoiminnan opas
ammattilaisille**

Johdantosanat

Hei!

Sinulla on kädessäsi Kuulumista ja kuulemista -vapaaehtoistoiminnan opas, joka on suunnattu monikulttuurista työtä tekeville ammattilaisille sekä aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille. Toivomme, että voit hyödyntää tämän oppaan ideoita ja huomioita omassa työssäsi tai opinnoissasi. Setlementtiliiton Kotipolku 1 ja 2 -hankkeissa toteutettiin vuosien 2018–2019 aikana nuorten kotoutumiseen liittyviä toimintapilotteja. Osana Kotipolku- ja Kotipolku 2 -hankkeita jyvaskyläläisessä Jyvälän Setlementissä kehitettiin Oma Polku -toimintamalli Suomeen yksin tulleille nuorille.

Tämän oppaan tietoperusta muodostuu Oma Polku -toiminnan aikana havaituista hyvistä käytännöistä liittyen yksin Suomeen tulleiden nuorten tekemään vapaaehtoistyöhön. Opas keskittyy erityisesti siihen, kuinka ammattilaisina voisimme yhä paremmin tukea ja mahdollistaa monikulttuurista vapaaehtoistoimintaa sekä tukea maahan muuttaneiden nuorten kotoutumista tarjoamalla heille mahdollisuuksia mielekkääseen vapaaehtoistoimintaan ja sitä kautta mahdollistamalla osallisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa.

Aluksi oppaassa saat tietoa, mitä Jyvälän Setlementin Oma Polku -toiminta sisältää ja miten se tukee nuoria vapaaehtoisuudessa sitä ennen, sen aikana ja sen jälkeen. Oppaan lomassa on Oma Polku -nuorten kommentteja ja ajatuksia liittyen vapaaehtoisena toimimiseen. Oma Polku -toiminnassa mentorina työskentelevä nuorisotyön ammattilainen Ismael kertoo oppaan loppupuolella omasta kokemuksestaan vapaaehtoistoiminnan tukijana. Hyvät käytännöt ja hiljainen tieto esiin ja jakoon!

Mikä Setlementti?

Suomen Setlementtiliitto ry on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on yhdenvertainen, sosiaalisesti oikeudenmukainen Suomi. Suomen Setlementtiliitto on perustettu vuonna 1918 ja tänä päivänä sen jäsenenä on 43 paikallissetlementtiä, jotka järjestävät toimintaa 50 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Setlementtiliitto ja paikallissetlementit muodostavat Suomen Setlementtiliikkeen. Setlementtiliikkeen perustarkoituksena on kannustaa ihmistä löytämään omat voimavaransa ja käyttämään niitä yhteisöissä sekä tukea ihmisten hyvää elämää heidän kaikissa elämäntilanteissaan. Setlementtiliike edistää ihmisten välistä vuoropuhelua, merkityksellisyyden kokemuksia ja elinikäistä oppimista yhteiskunnassa.

Kotipolku 2 -hanke

Kotipolku 2 -hanke oli 1/2019-2/2020 toteutettu Suomen Setlementtiliitto ry:n hankekokonaisuus, jonka osahankkeita toteuttivat Jyväskylän Setlementti, Puijolan Setlementti ja Joensuun Setlementti. Kotipolku 2 -hankkeen tavoitteena oli tukea turvapaikanhakijoina ilman perhettä Suomeen tulleiden ja oleskeluluvan saaneiden nuorten kotoutumista. Hankkeen rahoittamisesta vastasi Työ- ja elinkeinoministeriö. Jo ennen hanketta oli havaittu, että yksin tulleiden nuorten sosiaaliset verkostot olivat kovin viranomaispainotteisia ja kohderyhmän nuorilla oli suhteellisen vähän luontaisia kontakteja ja kiinnostuspintoja suomalaiseen yhteiskuntaan. Hankkeen aikana Joensuussa toteutettiin Tukikummitoimintaa, Kuopiossa ryhmätoimintaa ja Jyväskylässä Oma Polku -toimintaa, johon kuului niin omankielisten mentoreiden ohjaama voimaannuttavaa ryhmätoimintaa, nuorten omaa vapaaehtoistoimintaa kuin Oma polku -isosisarustoimintaa. Osa hankkeen aikana syntyneistä toimintamalleista jatkuu hankkeen päätyttyäkin.

Kotipolku 2 -hanketta edeltäneen vuonna 2018 toteutetun Kotipolku-hankkeen lopputuotoksena syntyi Kotipolku-opas, johon pääset tutustumaan myös sähköisesti:

https://setlementti.fi/wp-content/uploads/2019/07/SETL_Kotipolku_opas.pdf

Oma polku

Jyväskylän Setlementin Oma polku -toiminta

Oma Polku -toiminta on syntynyt Kotipolku 1 ja 2 -hankkeen Jyväskylän osahankkeessa, jonka on toteuttanut Jyväskylän Setlementti. Jyväskylän Setlementti on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, jolla on pitkät juuret toiminnassaan jo vuodesta 1940. Jyväskylä korostaa ihmisyyttä ja yhteisöllisyyttä tarkoituksenaan edistää kansalaisten henkistä kasvua, elämän hallintaa ja eettisyyttä. Jyväskylä toimii ympäröivää yhteiskuntaa varten ja yhteiskunnan tarpeiden pohjalta setlementtiarvoihin nojaten.

Oma Polku -ryhmä on toiminut Jyväskylässä vuoden 2018 keväästä alkaen. Hankkeeseen myönnetty rahoitus oli suunnattu erityisesti järjestöjen työhön yksin maahan tulleiden nuorten kotoutumisen tukemiseksi. Hankkeen aikana Jyväskylä teki yhteistyötä nuorten tavoittamisessa Jyväskylän kaupungin kotoutumispalveluiden sekä oppilaitosten kanssa. Oma Polku -hankkeessa on ollut mukana yli 25 Suomeen yksin tullutta nuorta. Suurin osa toimintaan osallistuvista nuorista on 18–21 -vuotiaita nuoria aikuisia, jotka ovat tulleet Suomeen turvapaikanhakijoina vuosina 2015–2016 ja jotka ovat saaneet oleskeluluvan.

Oma Polku -toiminnassa keskiössä on matalan kynnyksen kotouttava ja voimaannuttava ryhmätoiminta, joka on suunnattu nivelvaiheessa oleville, täysi-ikäisille yksin Suomeen tulleille nuorille. Toiminnassa vahvistetaan sosiaalisia verkostoja ja yhteisöllisyyttä, nuorten arjentaitoja sekä tarvittaessa ohjataan opiskeluun ja palveluihin liittyvissä asioissa. Toimintaa ohjaavat omankieliset työntekijät eli mentorit, jotka ohjaustyön lisäksi tukevat nuoria kielellisesti sekä toimivat kulttuuritulkkimaisesti yhteytenä sekä oman kotimaan että Suomen kulttuurin ymmärtämiseen. Mentoreiden lisäksi vapaaehtoiset Oma polku -isosisarukset tapasivat nuorten kanssa yksilöllisesti tai ryhmätoiminnassa. Oma polku -isosisarukset ovat koulutettuja sekä ammatillisesti ohjattuja vapaaehtoisia.

Nuorten osallistaminen ja heidän roolinsa tunnistaminen aktiivisina toimijoina on myös yksi Oma Polku -toiminnan tavoite. Muun toiminnan ohessa nuorille on tarjottu mahdollisuus toimia itsekin vapaaehtoisina. Nyt haluat varmaan tietää, mikälaista vapaaehtoistoimintaa nuoret toteuttivat ja miten onnistuimmekaan siinä?

Vapaaehtoistoiminta osana Oma Polku -hanketta

Setlementtityössä uskotaan, että jokaisella ihmisellä on osaamista ja taitoja ja jokainen ihminen ansaitsee mahdollisuuden käyttää tietojansa ja taitojaan monipuolisesti. Myös ajatus yksin tulleista nuorista aktiivisina toimijoina perustuu tähän. Setlementtityössä kaikki ihmiset ovat samanarvoisia. Setlementteissä - myös Oma polku -toiminnassa - jokaisella on lähtökohdistaan ja elämäntilanteestaan riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet toimia, vaikuttaa ja toteuttaa itseään. Yksin tulleet nuoret aikuiset eivät ole haastavasta elämäntilanteestaan huolimatta vain tuen tarpeessa vaan ansaitsevat tulla nähdyksi osaavina yksilöinä. Setlementtityössä uskotaan ihmisten ja yhteisöjen kykyyn luoda ratkaisuja ja toimia yhdessä yhteiseksi hyväksi.

Oma Polku -nuoret toimivat hankkeen kummankin toimintavuoden aikana vapaaehtoisena Jyväskylän toimintoissa vaihtelevan määrän. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista tiedotettiin ryhmätapaamisten yhteydessä. Vapaaehtoistoiminta tapahtui pääosin erilaisten tapahtumien aikana, joissa Jyväskylä oli mukana (esim. Jyväskylän Valon kaupunki, Helsinki Design Week, Jyväskylän lastenleirit ja perhetapahtumat). Tapahtumissa nuoret toimivat apuohjaajina esimerkiksi musiikkihetkissä ja poikkitieteellisissä työpajoissa. Lisäksi nuoret auttoivat järjestelyssä esim. roudaamisessa, julisteiden tekemisessä ja muissa tuotantoon liittyvissä tehtävissä. Mukana tapahtumissa nuorten tukena oli koordinaattori sekä ainakin yksi mentori. Osassa tapahtumista nuoret olivat enemmän apulaisen roolissa, osassa taas aktiivisesti ideoimassa toteutusta.

Lisäksi Oma polku -hanke teki yhteistyötä jyväskyläläisen Wari ry:n Homma haltuun! -hankkeen sekä Avartin kanssa. Avartti on kansainvälinen 14–24 -vuotiaiden toimintaohjelma, joka tukee nuorten omaehtoista harrastustoimintaa. Avartin tavoitteena on harrastustoiminnan kautta edistää nuorten hyvinvointia, uusien tietojen ja taitojen omaksumista, kaveri- ja ystävyssuhteiden solmimista sekä vastuunottoa kanssaihmisistä ja ympäristöstä. Nuoret suorittivat Avartin pronssi- ja hopeatasoja, joihin kuului myös vapaaehtoistoimintaa.

Miten tukea nuorta vapaaehtoistoiminnassa?

Kokemustemme perusteella suosittelemme seuraavanlaisia toimintatapoja.

Ennen vapaaehtoistointaa

Alkukartoitus ja ilmoittautuminen: Mitä haluat tehdä? Mitä osaat jo, mitä haluat oppia? Kuinka paljon voit tehdä vapaaehtoistyötä?

Nämä kysymykset on tärkeää käydä läpi ennen vapaaehtoiseksi ryhtymistä jokaisen nuoren kanssa. Kun nuori ilmaisee olevansa kiinnostunut vapaaehtoisena toimimiseen, koordinaattori tapaa häntä yksilökeskustelussa. Samalla täytetään lomake, jossa nuori ilmoittautuu vapaaehtoiseksi. Alkutapaamisen yhteydessä työntekijä kertoo myös järjestöistä, sen arvoista ja toiminnasta, jotta nuori ymmärtää millaiseen kontekstiin hänen mahdollinen vapaaehtoistehtävänsä liittyy.

Nuoret ovat lähteneet mukaan vapaaehtoistoimintaan useista eri syistä. Näitä ovat esimerkiksi oman kielitaidon kehittäminen, mielekkään tekemisen löytäminen sekä uusiin ihmisiin tutustuminen. Näiden tietojen pohjalta oli hyvä lähteä rakentamaan tietä vapaaehtoisuuteen nuoren kanssa ja ehdottaa sopivia mahdollisuuksia.

”On parempi kun että mä istun kotona, että mä menen töihin johonkin.”

”Ennen kuin mä olin menossa vapaaehtoistyöhön, ohjaaja järjesti tapaamisen kahdestaan ja hän kertoi mitä saan tehdä ja mitä en saa tehdä vapaaehtoistyön aikana. Työnantaja neuvoo mua, mitä mä teen.”

Vapaaehtoistoiminnan koulutus selkosuomella: käsitteet ja velvollisuudet haltuun!

Kun järjestetään vapaaehtoistoiminnan koulutus nuorille, jotka ovat muuttaneet Suomeen toisesta maasta, toisenlaisesta kulttuurista eivätkä puhu suomea äidinkielenään, on syytä ottaa huomioon

tiettyjä asioita. Oma polku -nuorten palautteen mukaan vapaaehtoistoinnankoulutukset selkosuomella ovat selkeyttäneet heille vapaaehtoistoimintaan liittyviä velvollisuuksia sekä heidän oikeuksiaan vapaaehtoisina. Koulutusten sisältö pohjautui Jyväskylän vapaaehtoisikoulutuksen teemoihin ja aiheisiin. Myös tieto siitä, missä paikoissa vapaaehtoistyötä voi tehdä Jyväskylässä käytiin läpi koulutuksen aikana. Vapaaehtoistoiminnan käsitettä kirkastettiin nuorille tämän koulutuksen aikana, sillä omassa kulttuurissa sille ei välttämättä ole edes sanaa. Vapaaehtoistyö ymmärrettiin sydämellä ja hyvällä fiiliksellä tehtäväksi. Nuoret saivat koulutuksen lisäksi perehdytystä myös tehtäväkohtaisesti vapaaehtoistoimintaan.

”Kun käydään töissä palkkaa vastaan, niin silloin me tehdään töitä sen takia että saadaan palkkaa. Mut tää ei oo semmonen, mitä me tehään. Ihan tulee sydäimestä. Niin sen takia sulla tulee hyvää fiilis. Ja kaikille.”

”Ei vain Oma Polku -nuoret, vaan kaikki ihmiset, jotka pääsee vapaaehtoisiin, niillä pitäis olla koulutus. Koulutus on tärkeä, siellä opetetaan, että paikalla oleminen on tärkeää eikä saa lähteä omiin juttuihin.”

Vapaaehtoistoiminnan aikana: Kielellinen tuki mentoreilta – tarpeelliset resurssit

Vapaaehtoistoiminnan aikana mukana ovat olleet omankieliset mentorit sekä koordinaattori, jotka ovat auttaneet nuoria ymmärtämään, jos tilanne on ollut kielellisesti haasteellinen. Nuorten osallistumista koulutukseen sekä toimintaa vapaaehtoisina on helpottanut kielellinen tukeminen vapaaehtoistoiminnan aikana. Tämän kaltainen tukeminen auttaa nuorta myös oppimaan kieltä paremmin ja madaltaa kynnystä puhua suomeksi. Mentorit eivät kuitenkaan tee nuoren puolesta työtä vaan kannustavat nuorta toimimaan itse omista vahvuuksistaan ja voimavaroistaan käsin.

"Mä voin oppia suomen kieltä, se kehittyy. Sitten tutustuminen muiden kanssa ja kulttuuriin tutustuminen voi olla."

"Vapaaehtoistyössä ei tarvitse mitään paniikkia. Ohjaaja on koko ajan neuvomassa tai auttamassa jos tulee haaste, että et itse pysty tekemään. Saa koko ajan tukea ohjaajalta."

Luottamus nuoriin – you can do it!

Niin Oma Polku -toiminnassa kuin settlementtityösäkin nuoret nähdään aktiivisina toimijoina, joilla on paljon annettavaa. On tärkeää, että vapaaehtoistoimintaa järjestävä organisaatio toteuttaa toimintaa nuorisolähtöisesti, luottaen sekä tunnustaen heidän osaamistansa. Nuorille annetaan vastuuta, mutta toisaalta vastuun taakka ei saa olla liian painava. Vastuuttamisen ja auttamisen raja vaatii ammattilaiselta tuntosarvia ohjaustilanteessa. Riittävä tieto nuoren taustoista ja osaamisesta auttaa ohjaajia aistimaan, milloin on aiheellista neuvoa nuorta, ellei hän itse pyydä apua. Oma Polku -vapaaehtoistoiminnassa nuoret on niin sanotusti turvallisesti roolitettu apuohjaajiksi – me ohjaajat annoimme vastuuta, mutta olimme paikalla, kun nuoret tarvitsivat meitä. Nuoret saivat valikoida juuri omaan osaamiseensa sopivia tehtäviä vapaaehtoisena toimiessaan – jotkut halusivat olla suorassa kontaktissa ihmisten kanssa ohjaajana, osa taas soittamassa taustamusiikkina djemberumpua tai leikkimässä käsinukella lasten kanssa. Tärkeää vapaaehtoistoiminnassa onkin, että jokainen kokee itsensä kuuluvaksi ja merkitykselliseksi. Vapaaehtoistehtäviä voi muokata paitsi järjestävän tahon tarpeista lähtien myös vapaaehtoisten ideoista ja taidoista lähtien. Lähes aina jokaiselle löytyy jonkinlainen tapa olla mukana ja osa tekemistä.

Nuoret sitoutuvat paremmin ydinporukassa. Oma Polku -nuorten mielestä sitoutuminen vapaaehtoistoiminnan aikana oli tärkeää. Niin sanottu "ydinporukka" toimiessa on osoittautunut hyväksi – samalla kokoonpanolla sekä suunnittelemme että toteutamme toimintaa. Jos mukana on liikaa osallistujia ja kaikki eivät sitoudu toimintaan, lopputulos voi olla sekava ja osin ennalta määrätty roolit eivät toteudu. Tämän vuoksi toiminnan järjestäjän on kiinnitettävä huomiota siihen, ketkä ovat alusta asti olleet mukana ja sitoutuneet sekä suositella "pudokkaille" muuta mielekästä tekemistä. Joillekin nuorista on riittänyt myös pelkästään ryhmätoimintaan osallistuminen. Näin eräs nuori kommentoi va-

paaehtoistoimintaan sitoutumisesta:

"Kun ollaan Oma Polku -ryhmässä, on yli 20 henkeä. Jos joka kerta me kaikki osallistutaan vapaaehtoisena, tulee aika iso porukka. Pitäisi olla joku määrä ja loppuun asti mukana. Jotkut on sanonut, että me tullaan, mutta silti ei tuu ikinä. Se on vähän sitoutumista."

Kaksisuuntaisen kotoutumisen ja kohtaamisen mahdollistaminen

Yksin Suomeen tulleet nuoret ovat pääasiassa tulleet yksin alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen. Vuosina 2015-2016 Suomeen tuli ennätyksellisen paljon turvapaikanhakijoita ja myös yksin tulleita nuoria. Useimmat tuolloin tulleista nuorista ovat jo täysi-ikäisiä. Useimmilla yksin tulleista nuorista ei ole Suomessa yhtään sukulaista. Yksin Suomeen tulleilla nuorilla on tavallista suppeammat sosiaaliset verkostot. Nuorten verkostot muodostuvat hyvin pitkälle erilaisista viranomaisista ja vertaisista. Oma Polku vastaa tähän haasteeseen muun muassa yhdistämällä ihmisiä vapaaehtoistoiminnan kautta. Toiminnasta saatu jaettu ilo on ainutlaatuista, vaikka yhteistä kieltä ei löytyisikään. Vapaaehtoistoiminnassa on hyödynnetty myös nuorten oman maan kulttuuria esimerkiksi heidän laulattaessaan suomalaisia lapsia afganistanilaisen laulun kautta. Vapaaehtoiskokemukset tapahtumissa ovat tärkeitä, mutta syntyneet kontaktit eivät ole pitkäaikaisia. Nuorille kuitenkin nämä lyhyetkin kohtaamiset ovat siitä huolimatta merkittäviä. Yhteiskunnallisesti osallisuuden ja merkittävyyden tunne ja toiselle hyvän tekeminen olivat teemoja, jotka näkyivät Oma Polku -vapaaehtoistoiminnassa.

"Se on tärkeää, että teen jollekin toiselle jotain hyvää, se niinkun musta tuntuu hyvälle. Jäi mulle hyvä fiilis, että mä oon jotain hyötyä tässä yhteiskunnassa."

"Minä lauloin. Tää on minulle tosi hyvä juttu ja yllätys. Mä en ikinä ole laulanut lapselle tai muille."

Nuorille oli selkeästi mielekästä toimia erityisesti lasten parissa. Eräs nuori muotoili asian seuraavasti:

"Ehkä me kaikki tykätään lapsista sen takia, ku (nimetön) sano, et ne ei kato mistä maasta sä oot, millä kielellä sä puhut tai minkä värinen sä oot."

Vapaaehtoistoiminnan jälkeen

Palaute sekä todistukset palkitsevat ja lisäävät itseluottamusta.

Palautteen saaminen omasta vapaaehtoistyöstä on ollut nuorille palkitsevaa ja motivoivaa. On tärkeää, että työntekijä antaa suullista palautetta välittömästi toiminnan aikana sekä sen jälkeen. Palautteen on hyvä olla todenmukaista ja rakentavaa, pieniäkin onnistumisia kannattaa nostaa reilusti esille. Lisäksi todistukset koulutuksiin ja itse vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta lisäävät toiminnan mielekkyyttä nuorille.

”Se on paras se palaute. Se on positiivinen ja motivointia, ehkä myös rakentavaa. Mulle tällainen se on kaikista paras.”

Vapaaehtoistoiminnan anti on suurta ja moninaista!

Oma Polku -nuoret ovat päässeet vapaaehtoistoiminnan kautta löytämään mahdollisuuksia jatko-opiskeluihin, kehittäneet kielitaitoaan sekä saaneet rohkeutta. Suomalaisten kanssa kontaktin ottaminen tuntui helpommalta vapaaehtoisuuden kautta.

” Sieltä mä niinkun löysin oman polun, että mitä mä jatko-opinnoissa teen, mitä mä haluan tehdä.”

”Opin rohkeutta puhumaan kieltä.”

”Vähän oon oppinu sitä, miten saada enemmän kavereita, ehkä suomalaisia.”

Oma Polku -mentori Ismael: ”Ei valmista pakettia, vaan yhdessä tekemistä”

Ismael Sheikh Musse on yksi Oma Polku -mentoreista. Hänellä on pitkä tausta nuoriso-ohjaajana työskentelystä. Ismael työskentelee myös Avartti-ohjaajana ja tuntee hyvin vapaaehtoistoiminnan moninaisen kentän. Avarttitoiminnassa nuoret ovat toimineet apuohjaajina liikuntakerhoissa, erilaisissa tapahtumissa sekä leireillä kerryttämässä osaamistaan. Myös osa Oma Polku -nuorista on ollut mukana Avartti-toiminnassa.

Ismaelin mukaan vapaaehtoistoiminta ja osallisuus kulkevat käsi kädessä: nuoret otetaan jo suunnitte-

luvaiheessa mukaan, eikä tarjota niin sanottua valmista pakettia, miten toimitaan vapaaehtoisena. Hyvänä ja onnistuneena esimerkkinä tästä Ismael nostaa Urban Underground –musiikkitapahtuman, joka järjestettiin hiljattain Jyväskylässä.

”Meitä ohjaajia oli siellä vain 4 paikalla, vapaaehtoisia nuoria 15 ja kävijänuoria yhteensä 388. Tapahtumista tulee nuorten käsikirjoittamia sekä heidän näköisiään ja sitä kautta muiden nuorten kynnys osallistua niihin laskee.”

Tapahtuman suunnittelu aloitettiin yhdessä jo hyvissä ajoin istumalla alas yhdessä. Mukana olivat sitoutuneet 15 nuorta. Myös esiintyjät oli tavoitettu nuorten omista verkostoista ja he olivat suunnittelussa mukana. Jokaisella vapaaehtoisella oli ennalta määritetty oma rooli: kuka on narikassa, kuka kahvilassa, ketkä ottavat ihmisiä ovella vastaan ja niin edelleen. Jokaiselle löytyi sopiva tehtävä. Suunnitteluvaihe on Ismaelin mukaan kaikista tärkein vaihe. Silloin kohderyhmä eli nuoret pääsevät ääneen ja kuulluiksi, mikä onkin yksi vapaaehtoistoiminnan peruspilari.

Tapahtuman aikana Ismaelin kokemuksen mukaan on myös tärkeää, että ohjaaja tunnistaa ja lukee, milloin nuori tarvitsee apua. Tähän auttaa ohjaajan jo aiempi tuntemus nuorista: kenellä on enemmän kokemusta, kenellä taas vähemmän tai minkälainen tausta nuorella muutoin elämässään on. Ismaelin mukaan tarve auttamiselle selviää yleensä tilannetta lukemalla.

”Joskus nuori vastaa tai ilmehtii tietyllä tavalla. Silloin tunnistan, että hän ei ymmärtänyt ohjetta. Tällöin nuorelle annetaan ensin tilaa ja aikaa kokeilla itse, sitten mietitään yhdessä, miten asian voisi hoitaa.”

Nuorten osallisuus vapaaehtoisuudessa ja heidän näköinen lopputuloksensa voimauttaa, osallistaa ja lisää itseluottamusta. Nuoret oppivat Ismaelin mukaan vapaaehtoistoiminnassa monenlaisia asioita, mutta yksi iso niistä on kielitaito ja rohkeus puhua Suomea. Hän kiteyttää viestinsä ammattilaisille seuraavin sanoin:

”Vapaaehtoistoiminta on onnistunutta, kun se toteutetaan nuorten käsikirjoittamana ja lopputulos on heidän näköisensä.”

Lopuksi

Jokaisella taholla on omat tapansa toteuttaa vapaaehtoistoimintaa ja tässä oppaassa on koottuna yhdenlainen toimintamalli nimenomaan hiljattain maahan muuttaneiden nuorten vapaaehtoistoiminnasta. On ollut ilo nähdä nuorten voimaantuvan vapaaehtoistoiminnasta. Vapaaehtoistoiminnan kautta kielitaito vahvistuu, saa kokemusta erilaisista tilanteista, tutustuu uusiin ihmisiin, oppii tiimitaitoja ja voi jopa löytää oma polku, asioita, joita haluan elämässäni tehdä jatkossakin.

Kaiken kaikkiaan olemme sitä mieltä, että vapaaehtoisuuden monenlaiset hyödyt pitäisivät olla saavutettavissa jokaiselle nuorelle hänen ominaisuuksistaan tai alkuperästään huolimatta.

Lisätietoa:

www.setlementti.fi

www.jyvala.fi

www.avartti.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Jyväskylän
Setlementti

**Setlementti
liitto**

ROHKEASTI IHMISEN PUOLELLA